

ENSIMMÄINEN LUKU

Juoksuhiekkä ja märkä pesulappu

*Billin koti, Malone Road, Stranmillis, Belfast, Pohjois-Irlanti
Lokakuu 2003*

Adam juoksi pitkää käytävää tähyillen samalla luokkahuoneiden suljettuja ovia. Kaikki huoneet olivat nyt tyhjiä, jos menneisyyden kaikuja ei otettu lukuun. Hän tiesi olevansa jo lähellä, mutta hänen jalkansa upposivat johonkin kylmään ja limaiseen, joka alkoi hiipiä vartalolla ylöspäin.

Matthew!

Adam vilkuili ympärilleen etsien jotain, jonka avulla saisi hilatuksi itsensä pois. Hänen piti päästä pois kansa luokse. Matthew oli vaarassa, tumma hahmo oli tulossa sieppaamaan hänet. Adamin mieli oli nyt täysin valppaana.

Hän kääntyi vasempaan, hitaammin kuin olisi halunnut, koska hänen vartalonsa oli uponnut juoksuhiekkään jo leukaa myöten. Mitä enemmän hän rimpuili vapaaksi, sitä pahemmin hän alkoi upota, alemmas ja alemmas, kunnes liejuinen, armoton hiekka täytti suun ja nenän. Hän tunsi joutuvansa kohta hysterian valtaan. Sydämen

syke tuplaantui, jyskytti rinnassa. Kumpikin korva tyykytti vastalauseensa tälle hyökkäykselle.

Matthew!

”Näet unta”, Rachel kuiskasi hänen korvaansa.

Adamin silmät rävähtivät auki. Hän oli taas omassa huoneessaan. Hän oli päässyt juoksuhiiekasta, mutta keho tuntui yhä raskaalta ja veltolta. Kaikki voimansa pinnistään hän kiertyi poikaansa kohti. Mielessä vilisivät hirveydet, joita hän vauvan sängyssä kenties näkisi, ja hänet valtasi kauhu. Silloin varjoista ilmaantui tumma ja uhkaava hahmo.

Sen kasvot olivat inhottavat ja ilkeät.

”Näet vieläkin unta, mikään tuosta ei ole totta. Herää”, Rachel sanoi taas.

Hetket kuluivat sietämättömän hitaasti. Adam yritti kaikin voimin avata silmänsä, päästä pakoon pimeydestä, pelastaa poikansa tuolta pahaenteiseltä hahmolta.

Matthew!

Lopulta hänen silmänsä avautuivat ammolleen, ja hän huohotti ääneen.

Matthewilla ei ollut mitään hätää – tietenkään. Vauva nukkui selällään, käsivarret pään sivuilla, kuin meritähtenä. Hänellä ei ollut aavistustakaan siitä helvetistä, jonka läpi hänen isänsä juuri oli kulkenut. Huh, poika oli turvassa. Adamiin syöksähti helpotus, ja kylmä hiki puski pintaan. Hän tärisi päästä varpasiin. Adam veti untuvapeiton ylös asti, leuan alle.

Hän ei irrottanut hetkeksikään katsettaan Matthewista, ja kun horkka peiton lämmössä hellitti, hän tarkasteli huonetta uudestaan tähyillen syvälle pimeisiin

nurkkiin. Vasta silloin hän uskoi, ettei vaara ollut hiipinyt yön pimeydessä tähän huoneeseen sieppaamaan hänen poikaansa.

Adam ojensi kätensä koskettaakseen vauvan kasvoja. Miljoonannen kerran sitten Matthewin syntymän hän tunsi taas hämmentynyttä kunnioitusta ja kiitollisuutta siitä, että tämä pikkuinen, tämä kertakaikkisen ihmeellinen pikkumies, oli heidän.

Tai siis nyt *pelkästään* hänen.

Häntä raastoi uusi tuska.

”Hänellä on kaikki hyvin”, Rachel sanoi vakaalla ja tyynellä äänellä. Sitten hän jatkoi, edelleen lempeällä äänellä, mutta nyt hieman huolissaan: ”Sinun pitää lakata saamasta noita paniikkikohtauksia. Et elä nelikympiksi, jos jatkat samaan malliin kuin viime viikkoina.”

Viimeisetkin pelonrippeet – ehkä järjenvastaiset, mutta Adamille hyvinkin aidot – katosivat, kun hän kuuli vaimonsa lempeän äänen. Adam kierähti oikealle kyljelleen, vaimoan kohti, ja nojasi päätään käsivarteen. Kun hän näki Rachelin siinä, katselemassa häntä mahdotto-
man hellästi, kaikki oli jälleen hyvin.

Adam oli taas kiinteällä maalla, juoksuhiikka oli poissa.

”Hei”, hän sanoi hymyillen suu korvissa kuin koulu-
poika. Hän ei ollut koskaan tavannut toista naista, joka olisi saanut hänet tuntemaan itsensä yhtä aikaa nuoreksi ja vanhaksi.

”Ihan totta, Adam, sinun pitää lakata lankeamasta tuollaiseen tilaan. Olen huolissani sinusta”, Rachel sanoi.

”Tiedän”, Adam vastasi. ”Älä ole. Kyllä tämä tästä. Lupaen sen.” Tuntui silti hyvältä, että Rachel oli hänestä huolissaan.

Rachel tunsi kaikki hänen salaisuutensa ja tiesi hänen joka ikisen järjettömän pelkonsa.

”Taasko se sama uni, vaiko jotain uutta tällä kertaa?” Rachel kysyi.

Adam nyökkäsi. ”Sama, Rach. Kellontarkasti joka yö siitä saakka, kun tulin isän luo. En ole ikimailmassa ennen nähnyt tällaisia unia. Sen täytyy liittyä jotenkin tähän Pohjois-Irlannin ilmanalaan. Tämähän on myytisten tarujen ja kaiken semmoisen maa!”

”Miten hyvänsä, mutta tiedät kyllä, ettet todennäköisesti ikinä enää näe vanhaa lukiotasi. Se on revitty maan tasalle. Sitä ei enää edes ole olemassa. Joten jos et matkaa ajassa taaksepäin, olet ihan turvassa.” Rachel hymyili. Hän osasi lukea Adamin ajatukset. ”Eikä Marty McFly ampaise ovellesi DeLoreanillaan kускаamaan sinua vanhaan kouluusi.”

”Ilonpilaaja!” Adam ojensi kädet pänsä ylle ja irvisti uudelle selkäkrampille. Isän vierassänky oli parhaat päivänsä nähnyt, ja Adamin selkä alkoi juulia. ”Juuri nyt kroppani kertoo, että se olisi mieluusti taas viidentoista vanha! Minähän olin silloin hyvännäköinen jätkä. Olin timmissä kunnossa, kuten nuoriso sanoisi.”

”En yhtään epäile”, Rachel vastasi, ja hänen silmissään tuikki hilpeys. ”Ja saanen sanoa: olet sinä vieläkin timmissä.”

Adam hymyili kiitokseksi, ja häneen tulvahti rakkaus tuota naista kohtaan. Miten Rachel sen oikein teki? Onnistui ykskaks herättämään hänessä tunteen, että hän oli rakastettu ja ihan turvassa.

”Jos minulla olisi aikakone, palaisin vain yhteen hetkeen”, Adam sanoi.

Hän sulki silmänsä, muttei voinut sulkea mielestään kuvaa Rachelin autosta, jonka kuorma-auto oli murskanut ja vastaantuleva auto ruhjonut.

Kyllä. Jos hän voisi palata ajassa taaksepäin, hän pitäisi huolen, ettei Rachel menisi sinä päivänä rattiin, ja sen jälkeen hän ottaisi elämäntehtäväkseen pitää Rachelin turvassa.

”Hänkö taas? Se vanha rehtorisi Irwin?” Rachel keskeytti hänen mietteensä. Adamin otsa rypistyi.

Hänen uniensa varjoisa hahmo oli hänen vanha rehtorinsa. ”Joo. Vanha Vihtahousu-Will itse. En ikinä unohda sitä naamaa. Näen kuin eilispäivän, miten se mies seisoo luokan edessä viivoitin kädessä. Valmiina pieksämään minut ja Peten riemunkirjaviksi. Vanha paska.” Muisto puistatti Adamia.

Rachelin nauru täytti huoneen. Miten Adam rakasti-kaan tuota ääntä. Miten hän kaipasikaan sitä.

”Kaikesta päätellen se mies oli tyranni ja hirviö. Et varmasti yhtään liioittele, Adam Williams.” Rachelin kasvoilta paistoi lempeys ja hilpeys. Hän puoliksi härnäsi Adamia ja oli puoliksi samaa mieltä, kuten hän oli vuosia tehnyt. Adamista se oli ihanaa.

”Usko huviksesi: minun ei tarvitse keksiä mitään, kun siitä tyypistä on kyse. Hänellä oli napakka oikea käsi. Kerran kun viivoittimella huitaisi, siitä jäi elinikäinen arpi”, Adam sanoi.

Silloin hänet yllätti muisto, jonka hän oli ajat sitten haudannut.

Hän oli ehkä yhdeksän tai kymmenen ikäinen. Tummat, kurittomat hiukset pojankasvojen kehyksinä. Hän seisoi äitinsä edessä nyyhkyttämässä. Äiti paineli hänen

käsivarttaan hellästi kostealla pesulapulla, yritti parantaa kirvelevää punaista juomua, jonka opettaja Irwin oli aiemmin siihen sivaltanut. Äiti oli haka pesulapun käytössä. Äiti uskoi lujasti, että sillä hoidetaan kaikki vammat. Päänsäryt, kaatumiset, ötökät, kaikkiin auttoi otsalle lempeästi painettu pesulappu. Suukon kera.

Adam kohotti kätensä ja kosketti muiston voimasta kasvojaan. Hän värähti muistaessaan äitinsä ilmeen. Aina äitiä ajatellessaan hän näki tämän kasvoilla surullisen kurtistuksen, jonka elämän monet pettymykset olivat niille jättäneet. Tässä muistossa äiti näytti erilaiselta. Huoli hänestä, ainoasta pojasta, oli saanut äidin ilmeen heltymään.

Jostain syystä Adam oli vuosien varrella unohtanut, että yhteen aikaan äiti oli rakastanut häntä.

Ja hän oli rakastanut äitiä.

”No, näytä minulle nyt sitten sotahaavasi.” Rachel kurkisteli hänen olkansa yli. Adam sinkosi ajatuksen äidistään takaisin mielensä perukoille, missä se oli piilotellut kuluneet kymmenen vuotta. Hän ei halunnut ajatella äitiään. Ei nyt.

Adam hankasi käsivarsiaan. Hänellä oli taatusti jossain iso arpi, niin usein Vihtahousu-Will Irwin oli häntä huitonut. ”Haa!” hän henkäisi ja osoitti samalla pikkuruista, pinkkiä juovaa.

”Minun raskausarpenikin ovat isompia”, Rachel vähätteli. Ennen kuin Adam ennätti murjaista jotain tosinokkelaa, huoneen ovi avautui kirskuen.

”Onko täällä kaikki hyvin?” Bill kysyi.

Adamin isä silmäili pientä huonetta miettien, kenen kumman kanssa hänen poikansa lörpötteli.

”Kaikki hyvin”, Adam vastasi tunnonvaivaisena. Hän sysäsi liikutuksensa syrjään, kieltäytyi rypemästä siinä sen kauemmin. Hän puhui vaimonsa kanssa, eikä sitä kieltänyt mikään laki.

”Tee on valmista ja puuro jäähtymässä. Puuro on noin kymmenen minuutin päästä mitä parhainta hänen armolleen.” Bill nyökkäsi nukkuvaa pojanpoikaansa kohti. Hän kääntyi lähteäkseen, mutta tuli toisiin aatoksiin ja lähestyi sängyssä lojuvaa Adamia. ”Olin kuulevinani ääniä tuonne käytävään. Olin varma, että sinä juttelit jonkun kanssa.” Hänen kasvoiltaan huokui hämmennys.

Bill odotti Adamin vastaavan, mutta poika pysyi vaiti.

Bill jatkoi: ”Matthew kuitenkin nukkuu, joten vähän kummastuttaa, kenen kanssa sinä oikein puhuit.”

”Pikkumies on kova nukkumaan”, Adam sanoi. Hänestä oli paras jättää vastaamatta juttelukommenttiin. ”Minä herättelen hänet. Tullaan alas ihan kohta.”

Bill pysyi aloillaan otsa huolesta rypyssä. Hän näytti siltä kuin aikoi sanoa vielä jotain, joten Adam päätti keskeyttää hänet, ennen kuin hän ehtisi esittää lisää kysymyksiä, joihin ei ollut vastausta. ”Kiitos, isä. Nähdään kohta.”

Bill lähti ja vilkaisi vielä kerran vaivihkaa taakseen, ennen kuin sulki oven.

Rachel purskahti nauruun ja painoi kädellä rintansa muka tuskissaan. ”Ihan ottaa sydäimestä! Hitsi, siitä onkin aikaa, kun vanhemmat viimeksi ovat olleet vähälä löytää minut poikansa huoneesta.”

He nauroivat sille hetken. Sitten Matthew alkoi liikehtiä vauvansängyssä pieniä jalkojaan sätkytellen.

”Isoisän ruokapuheet herättivät hänet”, Adam sanoi. Hänen sydämessään sykähti ilo. Aina kun hän aamuisin piteli poikaansa sylissään, tuntui kuin se olisi ensimmäinen kerta.

”Antaisin mitä tahansa, jos voisin pidellä häntä”, Rachel kuiskasi. Hänen äänensä haikeus repi reikiä Adamin muutenkin särkyneeseen sydämeen.

Adam yritti vastata, sanoa jotain ymmärtävää ja kannustavaa, mutta hänen sanansa tukahtuivat nyhkytykseen. Hän otti vain Matthewin syliinsä, painoi pojan rintaansa vasten, sulki silmänsä ja hengitti sisään vauvan tuoksua. Pojan pieni pää, pehmainen ja untuvainen, painautui Adamin leuan alle, ja pullukka käsi kohosi nykäisemään häntä nenästä.

”Ai!” Adam sanoi ja veti käden pois. Hänen nenänsä oli Matthewin uusi lempilelu.

Nenästä nykäisy tehoi kuin poskelle olisi läimäisty. Adam oli taas oma itsensä.

Pelko, syvä murhe, joka uhkasi ahmaista hänet kokonaisuutena, laantui jälleen kerran.

Adam tiesi, ettei se ollut kadonnut, hän tiesi, ettei tarvittu kuin yksi ajatus, ja se hyppäisi taas kimppuun. Mutta toistaiseksi hänellä oli kaikki hyvin. Oli oltava. Matthewin vuoksi.

Adam kääntyi Rachelia kohti, halusi jotenkin lohduttaa, mutta huone oli jälleen tyhjä, siellä olivat vain hän ja Matthew.

”Pestäänpä ja puetaanpa sinut”, Adam sanoi pojalleen, joka kurlutti tyytyväisenä.

Kun Adam tuli alakertaan, Bill kurotti ottamaan häneltä Matthewin ja alkoi laulaa keksimäänsä viisua ”Danny Boyn” kauniilla sävelellä.

Adam muisti, miten hän oli ensimmäisenä aamuna aamiaiselle mennessään laskeutunut rappuset Matthew sylissään. He olivat ensimmäistä kertaa Belfastissa, ja he kolme vierastivat vielä kaikki toisiaan. Bill sen paremmin kuin Adamkaan ei tiennyt, mitä piti sanoa tai miten olla. Oltiin uudella reviiirillä, aikuinen poika tuli katsomaan isäänsä. Adam ei ollut käynyt tässä talossa koskaan aikaisemmin. Hänen elämässään oli tapahtunut muutoksia niin paljon, että teki kipeää.

Kaiken kukkuraksi he olivat tavanneet viimeksi Manchesterissa Rachelin hautajaisissa. Tuona ensimmäisenä aamuna he olivat olleet epävarmoja. Kun he seisoivat kömpelöinä keittiössä, Bill sanoi: ”Minulla oli tapana laulaa sinulle hassua laulua, kun sinä olit vauva, tuon ikäinen’.” Bill nyökkäsi Matthewia kohti. Hän yskäisi, ryiskeli ja alkoi laulaa. Billin vahva, kaunisointinen ääni täytti keittiön, ja Adam ja Matthew kumpikin katselivat häntä silmät suurina.

*Oi Matty-poika, puurosi on valmis.
Tee märkää on ja vartoo mua ja isääsi.
Kun on syöty napa kukkuroilleen,
saat uuden vaipan, kakat pois
sun peppulistasi!*

Kun Bill pääsi loppuluritukseen, Adam ulvoi naurusta. Tuollaista hän ei ollut odottanut!

Ja niin oli syntynyt uusi traditio kolmelle sukupolvelle Williamsin poikia. Adam soinnutteli nykyään mukana, ja tällä viikolla kummankin miehen riemuksi myös Matthew oli alkanut yhtyä lauluun. Siitä ei ollut epäilystäkään.

Poika yritti tosissaan tulla mukaan, hyrиси ja päästeli ääniä, yritti muodostaa sanoja ja sointuja.

”Hiton melodia, en saa sitä enää ikinä pois päästäni”, Adam sanoi viimeisen soinnun kiiriessä keittiössä. Adam katseli, kun Bill kiinnitti Matthewin syöttötuoliin kahdella täsmäntarkalla liikkeellä.

”Katsos vaaria, sitähän ollaan jo ammattilainen”, Adam totesi, ja Bill nauroi muistellen surkeita ensiyrityksiään.

”Ei meillä ollut mitään näin monimutkaista, kun sinä olit vauva”, Bill sanoi. ”Istuit yleensä minun sylissäni. Ja sinulla oli kauhean luinen peppu, voisin lisätä.”

Adamista tuntui aina katkeransuloiselta, kun Bill mainitsi jotain hänen lapsuudestaan. Sitä aihetta hänen oli vaikea ajatella, vaikka hän olikin antanut isälleen anteeksi sen, että tämä häipyi hänen elämästään, kun hän oli teinipoika. ”*Oletko sittenkään?*” kysyi ääni hänen päässään.

Adam ymmärsi nykyään sentään hieman paremmin, miksi Bill oli lähtenyt. Hänellä ei ollut muuta vaihtoehtoa. Adam tiesi nyt, että äiti oli estänyt isää tapaamasta poikaansa, kun uutinen isän homorakkaudesta tuli yleiseen tietoon. Vaikka Adam tiesikin sen, hän ei silti ymmärtänyt kaikkea. Häntä kalvoi tunne, että Bill oli luopunut hänestä liian nopeasti. Nyt kun hän itsekin oli isä, hän tiesi, ettei ikimaailmassa mistään syystä eroaisi pojastaan.

Äidin äkillinen muistaminen aiemmin aamulla oli säikyttänyt Adamin. Hän oli koulunut itsensä olemaan ajatteleematta kumpaakaan vanhempaansa vuosikausiin.

Se oli itsesuojelua, sillä muistelu satutti liikaa. Rachelkin oli vieraantunut vanhemmistaan, joten he olivat piloillaan todenneet olevansa kohtalotovereita. Heillä oli toisensa. Muuta perhettä he eivät tarvitse. Mutta nyt Bill oli palannut Adamin elämään, ja vaikutti siltä, ettei äitikkään ollut kaikonnut hänen päästään saati sydämestään, vaikka hän oli halunnut niin ajatella.

He istuutuivat ja alkoivat syödä aamiaistaan mukavan hiljaisuuden vallitessa. Adam syötti poikaansa, joka ahmi jokaisen suullisen kuin se olisi hänen viimeisensä. Ahmi siis sen, mikä meni suuhun asti, sillä hänen onnistui yhä sotkea iso osa kasvoihinsa ja käsiinsä.

Adam tunsi isänsä katseen ja vilkaisi isää tumman, kiharan tukkansa alta. Bill näytti taas huolestuneelta. Voi pahas. Adamia inhotti se, että isä stressasi hänen vuokseen. Hän jankutti isälle, että kaikki oli hyvin. Hän arveli olevansa myös aika hyvä uskottelemaan isälleen, että hän pärjäsikin kyllä.

Kotona Didsburyssa Adamilla oli tapana puhua kaiken aikaa Rachelille, mutta siellä ei ollut ketään hämmästellemässä. Täällä hänen täytyi muistaa, että hänellä oli yleisöä. Hänen olisi hoidettava keskustelunsa ääneti. Niistä tulisi telepaattisia yhteydenpitoja. Haa! Sehän voisi olla mahtavan scifi-leffan nimi. Pitäisi muistaa kertoa Rachelille, kun tämä seuraavan kerran tulisi visiitille.

”Taisit olla jossain haavemaassa”, Bill sanoi.

”Ainahan minä olen haaveksinut. Niin äiti alituisesti minulle hoki.”

”En ole kuullut sinun puhuvan äidistäsi aikapäiviin”, Bill sanoi. Kun Adam ei reagoinut, hän jatkoi: ”Painaako sinun mieltäsi jokin, mistä haluaisit jutella?”

Adam mietti, mitä isä mahtaisi ajatella, jos hän tiedustelisi, mitä etiketti sanoo aaveen kanssa veljeilemisestä. Jotkin asiat oli kai paras jättää sanomatta.

”Saako olla lisää teetä?” Bill piteli ruskeaa teekannua.

Adam nyökkäsi kuppiaan ojentaen. Jostain syystä hän tiesi, ettei isä eikä itse asiassa kukaan ymmärtäisi tätä Rachelin juttua. Kaikki yrittäisivät väittää hänelle, ettei se ollut ”normaalia”. Että hänen pitäisi ”päästää Rachel menemään”. Parasta oli pitää Rachel ja heidän rupattelunsa omana tietona.

Adam oli kaikesta huolimatta kiitollinen Billille. Hän olisi viime viikkoina ollut hukassa ilman isäänsä. Eikä pelkästään tämän laulujen ja teenkeiton takia, jotka nekin totuuden nimissä olivat mainioita juttuja. Oli kyse muustakin. Hän ei olisi kestänyt Rachelin kuoleman jälkeisiä päiviä ja hautajaisia, jos isä ei olisi ollut hänen tukena.

Ja mitä kauemmin hän isänsä seurassa oli, varsinkin täällä Belfastissa, ihan vain normaaleissa arkipuuhiissa, sitä enemmän hän isästään piti. Heistä oli tulossa muutaakin kuin isä ja poika. Heistä oli tulossa ystäviä.

Kun Adamin mielikuvitus joskus toisen oluttökillisen jälkeen lähti lentoon, hän alkoi uumoilla, että jokin muukin asia oli saanut Billin palaamaan hänen elämäänsä juuri sillä hetkellä, kun hän kaikkein kipeimmin isäänsä tarvitsi. Jotkut voisivat puhua kohtalosta, toiset taas silkasta moukan tuurista.

Mitä se sitten olikin, Adam oli siitä kiitollinen.